

**Predskúškové sústredenie PČP,
VSÚ, AS NS SR, SP ÚS SR,
medzinárodné a európske trestné
právo, Omšenie 14. 09. 2017**

JUDr. Jolana Madejová
Prokurátorka – riaditeľka
medzinárodného odboru GP SR

PRÁVNÁ POMOC VO VZŤAHU K CUDZINE

1d. Vzájomnosť pri právnom styku s cudzinou

Právny styk s cudzinou = medzinárodná justičná spolupráca : aktívna a pasívna **právna pomoc**, aktívna a pasívna **extradícia**(MZR), vydávacie konanie medzi ČŠ EÚ (EZR), **odovzdávanie** a **preberanie trestného konania**, (aj trestných oznámení), **uznávanie** a **výkon** cudzozemských rozhodnutí, **odovzdávanie** odsúdených osôb a pod. (V. časť Tr. por.)

Vzájomnosť, reciprocita – medzinárodne všeobecne uznávaný princíp

Vzájomné poskytovanie si rovnakých, obdobných výhod medzi dvomi štátmi. Reciprocita : **zmluvná** (štáty sú viazané rovnakou zmluvou, ktorá upravuje podmienky realizácie vzájomnosti)
faktická (absencia medzinárodnej zmluvy, príslub vzájomnosti je uvedený v samotnom dožiadaní)

§ 479 Tr. por. –**faktická** r., záruku poskytuje MS SR, GP SR.

Podmienky použitia faktickej reciprocitu

- Absencia medzinárodnej zmluvy, Vybavenie dožiadania - úkonu nevyžaduje existenciu medzinárodnej zmluvy (napr. § 551 Tr. por. - zaistenie majetku, § 544 ods. 1 Tr. por. – cezhraničné sledovanie)
- Žiadosť podal príslušný (spravidla ústredný) justičný orgán (ozn. č. 213/2002 Z. z. Dohovor o zrušení požiadavky vyššieho overenia zahr. verejných listín – signatári používajú overovaciu doložku APOSTILLE)
- V konkrétnej trestnej veci (popis skutku, právna kvalifikácia)
- Vykonanie úkonu nie je v rozpore s právnym poriadkom SR – § 481 Tr. por. – ochrana záujmov štátu
- Zaručenie vzájomnosti - Vykonanie podľa právneho poriadku SR
- Spravidla doručovanie diplomatickou cestou

15d. Dožiadanie slovenských orgánov o právnu pomoc Aktívna právna pomoc § 532 - § 536 Tr. por.

Začaté trestné konanie v SR - potreba získania procesných dôkazov z cudziny použiteľných v konaní pred trestným súdom - medzinárodná justičná spolupráca.

Policajná spolupráca – získavanie a overovanie informácií (zmluvy o polic. spolupráci : napr. ozn. MZV SR č. 35/2005 Z. z., č. 638/2006 zisťovanie totožnosti a miesta pobytu osôb, majiteľov vozidiel, informácie o VP,TP, telef.)

Justičné orgány - definované priamo v medzinárodných zmluvách, príp. vo vyhláseniach : súdy, prokuratúry, ministerstvá spravodlivosti.

Výnimočne policajné, colné orgány, napr. Dánsko, Fínsko, Nórsko, UK.

Dožiadanie – bez existencie medzinárodnej zmluvy (reciprocita, použitie Tr. por.)

– na podklade medzinárodnej zmluvy

Dohovory Rady Európy

Európsky dohovor o vzájomnej pomoci v trestných veciach

publ. pod č. 550/1992 Zb., v znení ozn. č. 313/2000 Z. z. a
č. 506/2006 Z. Z. dojednaný 20. 4. 1959 v Štrasburgu (ďalej ETS č. 030)

Články: 1 ods. 1, 3 ods. 1, 4, 5, 7, 14, 15, 21, 24 (niektoré
články nahradené II. DP) – 50 štátov

Dodatkový protokol k ETS č. 030, ozn. č. 12/1997 Z. z. -
rozšírenie poskytovania právnej pomoci aj pre fiskálne trestné činy

Druhý dodatkový protokol k ETS č. 030, ozn. č. 165/2005 Z. z.

otvorený na podpis 8. 11. 2001 v Štrasburgu (ETS č. 182, ďalej II. DP)

Články: 1 ods. 3, 4, 8, 11, 12 (SR výhradou neprijala čl. 16, 17, 19, 20)
- 36 štátov

Dohovor o počítačovej kriminalite, ozn. č. 137/2008 Z. z.
(ďalej ETS č. 185), články : 2-11, 25, 29, 35. Počet ratifikantov - 55

www.conventions.coe.int

Dohovory EÚ :

Dohovor o vzájomnej pomoci v trestných veciach
medzi členskými štátmi Európskej únie, vypracovaný
Radou v súlade s článkom 34 Zmluvy o Európskej únii,
ozn. č. 572/2006 Z. z., prijatý 29. 5. 2000 v Bruseli

(ďalej MLA 2000)

Pristúpili všetky ČŠ EÚ okrem Írska, Talianska, Grécka, Chorvátska.

Články : **3, 4** ods. 1, ods. 2, články **5, 6, 7, 8, 10, 13**

Protokol k MLA 2000, prijatý 16. 10. 2001 v Luxemburgu.

Poskytovanie bankových informácií (sledovanie bank. operácií)

Dohovor, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda

zo 14. júna 1985 o postupnom odstraňovaní

kontrol na spoločných hraniciach, podpísaný v Schengene

19. júna 1990 (ďalej ŠVD).

Články : 39, 40, 48-53, **95**, 96, 97, 98, 99, **100**,

Niektoré články ŠVD (napr. čl. 49 písm.a), čl. 52, 53,) boli zrušené dohovorom MLA 2000.

Dohovory OSN

Dohovor proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropnými látkami ozn. č. 462/1991 Zb., dojednaný vo Viedni 20. 12. 1988 (ďalej Viedenský dohovor) Články : 7 ,8

Dohovor OSN proti nadnárodnému organizovanému zločinu, prijatý 15. 11. 2000 v New Yorku ozn. č. 621/2003 Z. z., (ďalej TOC) Články : 12, 13, 18

Protokoly k dohovoru - publ. 33/2005 Z. z., 34/2005 Z. z. , 21/2006 Z. z.

a ďalšie dohovory ...

Dvojstranné medzinárodné zmluvy

Zmluvy o právnej pomoci : Zmluva medzi SR a ČR ozn.č.193/93 Z.z. v znení Protokolu o jej zmene a doplnení z 29. 10. 2012 , ozn. č. 302/2014 Z. z.

Zmluva medzi ČSSR a MLR - ozn. č. 63/1990 Zb.,

Zmluva medzi ČSSR a PLR - vyhl. č. 42/1989 Zb.

Zmluva medzi SR a RR o doplnení Európskeho dohovoru o vzájomnej pomoci v trestných veciach z 20. apríla 1959 a uľahčení jeho vykonávania, ozn. č. 51/1996 Z. z. a ďalšie.

Použitie z dôvodu uľahčenia aplikácie mnohostranných zmlúv, napr. spôsob styku, používanie jazyka a pod.

Obsah dožiadania

Označenie orgánu (prokuratúra, súd), ktorý žiadosť vypracúva na hlavičkovom papieri, číslo konania, dátum, miesto

Adresa prijímacieho orgánu v cudzine – ústredného, resp. miestne a vecne príslušného justičného orgánu v cudzine.(Označenie VÄZBA)

Vyhľadanie adresy cez Atlas Európskej justičnej siete

www.ejn-crimjust.europa.eu

Odkaz na príslušné medzinárodné zmluvy, s uvedením dotknutých článkov. V prípade absencie zmlúv odkaz na princíp reciprocity.

Stručná informácia o trestnom konaní s uvedením právnej kvalifikácie a popisu skutku.

Citácia porušených právnych predpisov (len dotknuté odseky).

Podrobný a prehľadný popis úkonov, o ktoré žiadame.

Katalóg otázok pre osoby, ktoré majú byť vypočuté, uvedenie ich osobných údajov, procesného postavenia, poučenie - čl. 4 ods.1 MLA 2000, resp. čl. 8 II. DP (môže byť súčasťou prílohy).

Pri doručovaní dokumentov uviesť spôsob doručenia (zápisnica o doručení, doručenka)

Požiadat' o súhlas s prítomnosťou orgánov a zúčastnených osôb na úkonoch právnej pomoci v cudzine - čl. 4 ETS č. 030, o oznámenie dátumu a miesta vykonania úkonu. Policajtovi, resp. prokurátorovi - priamo z cudziny, obhajcovi (ak požiadal -§ 213 ods. 3 Tr. por.) vyrozumenie o úkone prostredníctvom OČTK. Obhajca nekomunikuje s cudz. justičným orgánom priamo.

Ak je žiadosť naliehavá – stanovenie lehoty na vybavenie dožiadania podľa čl. 4 ods. 2 MLA 2000.

Prílohy (poučenia, fotoalbumy, listiny, ku ktorým majú byť osoby vypočuté)

Dožiadanie spracovať v súlade s podmienkami a úpravou aplikovanej medzinárodnej zmluvy a vyhláseniami dožiadaného štátu k zmluve, napr. dodržanie lehôt na doručenie predvolania obvineným osobám.

Uviest' adresu pre doručenie výsledkov právnej pomoci.

Záruka použitia dôkazov

V prípade absencie medzinárodnej zmluvy „predstaviť“ justičný orgán (ústredný) uvedený v žiadosti.

Záruka vzájomnosti - *ubezpečenie o vybavení*

porovnateľnej žiadosti (predpoklad, že vybavenie žiadosti nie je podľa V. časti Tr. por. viazané na existenciu medzinárodnej zmluvy) *dožiadanej strany v budúcnosti*.

Na záver odtlačok úradnej okrúhlej pečiatky so štátnym znakom červenej farby, podpis.

Úradný preklad žiadosti – vyhlásenia k čl. 16 ods. 2 ETS č. 030, § 533/3 Tr. por. Štáty bez vyhlásení – použiť úradný jazyk dožiadaného štátu z dôvodu urýchlenia realizácie právnej pomoci.

Spôsob zasielania: § 532 Tr. por. - orgány prípravného konania – GP SR
Ak existuje medzin. zmluva – priamo (MLA 2000, II. DP).

Súdy – prostredníctvom MS SR a na základe zmluvy priamo (MLA2000, II. DP). Diplomatická cesta nie je vylúčená.

Policajt zasiela dožiadanie do cudziny – len prostredníctvom prokurátora.

Úkony: výsluchy, doručovanie a zabezpečovanie listín, vykonanie prehliadok, zaistenia, všetky úkony, ktoré pozná Tr. por. SR

16d. Dožiadanie cudzích orgánov o právnu pomoc Pasívna právna pomoc § 537- § 542 Tr. por.

Dožiadanie na základe faktickej reciprocity, alebo zmluvnej reciprocity.

Dožiadanie musí spĺňať podmienky faktickej reciprocit

y, alebo náležitosti podľa zmluvy a v súlade s vyhláseniami SR k zmluve.

Vybavenie podľa Tr. por. alebo postupom podľa medzinárodnej zmluvy.

Ak vykonanie dôkazu vyžaduje príkaz súdu – obojstranná trestnosť.

Prijímanie žiadostí : priamo OP na základe medzin. zmlúv, MS SR na základe vyhlásenia SR k ETS č. 030, (§ 538/1 Tr. por.).

Vecná príslušnosť na vybavenie dožiadania je OP – 538/2 Tr. por. ,
výnimka – súd, § 538/3 Tr. por.

Pri realizácii cudzích dožiadaní vždy skúmame aj ochranu záujmov štátu - § 481 Tr. por. **Neúplné dožiadania** – vrátenie, ž. o doplnenie

Osobitné formy pr. pomoci : prevoz územím SR, cezhraničné sledovanie, odovzdanie veci, zaistenie majetku, dočasné odovzdanie a prevzatie osoby do/z cudziny na vykonanie úkonov.

17d. Doručovanie písomností v rámci justičnej spolupráce v trestných veciach

- *Na základe medzinárodných zmlúv*
- *Podľa právneho poriadku SR - § 541 Tr. por.*
- *Podľa cudzieho právneho predpisu*

Na základe medzinárodných zmlúv (mnohostranné, dvojstranné):

ETS č. 030 – čl. 7 - **doručovanie písomností a súdnych rozhodnutí**

Jazyk - vyhlásenia k čl. 16 ods. 2 (SR oznámenie č.313/2000Z.z.)

II. DP – čl. 15 – **jazyk doručovaných procesných listín a justičných rozhodnutí**
ods. 2 – 4, listiny sú zasielané v origináli, pre adresáta vyhotoviť preklad
podst. častí + pre potreby dožiadaných orgánov krátky obsah listín v
preklade

MLA 2000 – čl. 5 – **zasielanie a doručovanie procesných písomností**

ods. 1 – priamo poštou, ods. 2 – prostredníctvom justičných orgánov

Podľa právneho poriadku SR - § 541 Tr. por

ods. 1 – dožadujúci orgán nepožiadal o osobné doručenie, listina je v slov. jazyku, alebo v jazyku zrozumiteľnom adresátovi – doručovanie- ako vnútroštátne (§66) do vlastných rúk (s právnymi účinkami) pri opakovanom pokuse o doručenie - doručenie uložením

ods. 2 – dožadujúci orgán nepožiadal o osobné doručenie, listina nie je v preklade do slovenského jazyka a zmluva neukladá preklad : preklad vyhotoví dožadovaný orgán a písomnosť doručí podľa ods. 1. Inak bude listina doručená adresátovi len ak po poučení o možnosti odmietnutia je ochotný ju prevziať.

Doručovanie (bez právnych účinkov)

ods. 3 – osobné doručenie (s právnymi účinkami), doručenka, zápisnica o doručení.

§ 534 Tr. por. – doručovanie v cudzine poštou.
Iba ak to dovoľuje medzinárodná zmluva

Podľa cudzieho právneho predpisu

Absencia zmluvy - **Doručovanie** sa uskutoční podľa osobitných požiadaviek dožadujúceho orgánu, s použitím Tr. por.

Vzájomnosť podľa § 479 ods. 1 Tr. por. sa neskúma.

Neskúma sa ani rozpor postupu podľa cudzieho predpisu so záujmami chránenými v ust. § 481 Tr. por. (§ 539 ods. 2 Tr. por., posledná veta)

18d. Vykonanie úkonu podľa cudzieho predpisu, § 539 Tr. por.

Ochrana vnútornej suverenity štátu, jeho trestnoprávnej autonómie.

§ 539 ods. 2 Tr. por. - Ak sa úkon právnej pomoci má vykonať podľa cudzieho predpisu (absencia zmluvy), na návrh prokurátora súd skúma, či postup podľa cudzieho predpisu nie je v rozpore s ust. § 481 Tr. por. Ak súd rozpor nezistí, úkon povolí (uznesením) a rozhodne o spôsobe vykonania úkonu.

Rozpor sa neskúma pri doručovaní a pri poučení osoby podľa cudzieho predpisu.

§ 539 ods. 1 – *príkaz súdu*, vyžaduje sa *obojstranná trestnosť* § 537 ods. 3 Tr. por. (Absencia zmluvy, absencia cudzej právnej normy)

Postup podľa cudzieho predpisu priamo na základe medzinárodnej zmluvy:

čl. 4 ods. 1 - **MLA 2000**

čl. 8 - **II. DP**

19d.Úkony cudzích orgánov na území SR,§540 Tr. por.

Vnútroštatná suverenita štátu - § 540 ods. 1 Tr. por.

Zákaz samostatne vykonávať úkony cudzími orgánmi v SR.

čl. 14 MLA 2000 - utajené vyšetrowanie (agent), prelomenie zákazu

§ 540 ods. 2 Tr. por. – **cudzí konzulárny orgán** s pôsobnosťou pre územie SR môže so súhlasom MS SR vykonať úkon právnej pomoci.

Doručenie písomnosti občanovi vysielajúceho štátu + výsluch osoby (akýkoľvek občan), ak sa dobrovoľne dostaví na výsluch - súhlas MS SR netreba .

Konzul musí vždy skúmať, či mu medz. zmluva umožňuje vykonať úkon, resp. ak neexistuje, či mu postup dovoľuje vnútroštátna úprava prijímajúceho štátu, čl. 5 písm. j) Viedenského dohovoru o konzul. stykoch, vyhl. č. 32/1969 Zb.

§ 540 ods. 3 Tr. por. – prokurátor udeľuje súhlas s prítomnosťou zástupcom cudzích orgánov na úkonoch v SR (sudca povoľuje vtedy, ak úkon sám vykoná)

25d. Znášanie nákladov právnej pomoci, § 488 Tr. por.

Platí princíp, že náklady vzniknuté v súvislosti s vybavovaním žiadostí o právnu pomoc znáša štát, na území ktorého vznikli, pokiaľ medzin. zmluva neustanovuje inak (možnosť dohody, možnosť refundácie). napr. čl. 5 II. DP
Absencia zmluvy- možnosť dohody.

Náklady slov. orgánov, aktívna právna pomoc - trovy konania- § 553 TP

§ 488 ods. 1 – náklady slov. orgánu pri pasívnej právnej pomoci, uhradí orgán, ktorému vznikli. Nejedná sa o trovy konania podľa § 553 Tr. por.

ods. 2 – pasívna právna pomoc, absencia zmluvy alebo existencia zmluvy - možnosť refundovania nákladov prostredníctvom žiadosti MS SR adresovanej dožadujúcemu štátu

ods. 3 – aktívna právna pomoc, absencia, resp. existencia zmluvy- uhradí dožiadanému orgánu slovenský orgán, pre ktorý sa úkony v cudzine vykonali.

Prevoz osoby a veci územím SR vždy uhradí MV SR.

11d.Cudzie rozhodnutie a podmienky jeho uznania §515, §516

Tr. por.

Cudzie rozhodnutie - rozhodnutie súdu iného štátu v trestnej veci.

Vykonať cudzie rozhodnutie o uložení trestu (prevziať vykonávacie konanie) možno v SR len ak bolo uznané slovenským súdom.

Uznanie cudzích rozhodnutí sa realizuje v zásade dvomi spôsobmi :

- 1. Podľa Tr. por. + medzinárodné zmluvy** (dvojstranné, mnohostranné)
- 2. Na základe záväzných právnych aktov EÚ implementovaných osobitnými zákonmi**

1/

§ 515 ods. 2 (a-e)Tr. por. – cudzie rozhodnutie (CR) možno uznať vo výroku o vine, ale uloženie trestu bolo PO,- bol uložený NEPO TOS, alebo TOS PO,- peňažný trest, trest zákazu činnosti, prepadnutie majetku, al. veci,

§516 Podmienky uznania – ak medzinár. zmluva obsahuje možnosť, povinnosť uznávania, al. výkonu CR, CR je právoplatné, zachovaná obojstr. trestnosť činu, VT nie je premlčaný, uznanie neodporuje záujmom § 481 Tr. por. atď.

Medzinárodné zmluvy : Dohovor o odovzdávaní odsúdených osôb , ETS č. 112 (uznávajú sa tresty spojené s obmedzením osobnej slobody) publ. pod č. 553/1992 Zb. (§522).

Európsky dohovor o dohľade nad podmiennečne odsúdenými al. podmiennečne prepustenými páchatel'mi, ETS č. 51, publ. pod č.412 /2003 Z. z. (§524)

Dohovor RE č. ETS 141 o praní špinavých peňazí, publ. 109/2002 Z. z. – uznávajú sa majetkové rozhodnutia.

Zmluva medzi ČSFR a RR o vzájomnom výkone súdnych rozhodnutí v trestných veciach, ozn. č. 113/1992 Zb.

2./

Konanie o Európskom zatýkacom rozkaze , **zák. č. 154/2010 Z. z.**

Konanie podľa **zák. č. 650/2005 Z. z.** o vykonaní príkazu na zaistenie majetku alebo dôkazov v EÚ.

Konanie podľa **zák. č. 183/2011 Z. z.** o uznávaní a výkone rozhodnutí o peňažnej sankcii v EÚ (MS-KS-KP, výnimka ak rozhodnutie vydal správny orgán – OS BA I). **Zák. č. 533/2011 Z. z.** – o uznávaní a výkone rozhodnutí o sankciách nespojených s OS v EÚ (OS, OP), **Z. č. 549/2011 Z. z.** – spojených s OS v EÚ, (KS, KP). **Zák. č. 161/2013 Z.z., zák. č. 398/2015.**

12d. Účinky uznaného cudzieho rozhodnutia, § 519 Tr. por.

§ 519 Tr. por. – Uznané CR má rovnaké právne účinky ako rozsudok slovenského súdu.

Ak sa CR týka viacerých odsúdených, má uznanie účinky len vo vzťahu k odsúdenému, ktorého sa týkal návrh na uznanie.

Účinky uznaného CR : prekážky právoplatne rozhodnutej veci (tvorí prekážku trestného stíhania podľa § 9 ods. 1 písm. e/ Tr. por., recidívy, zápis do RT).

Slovenské orgány nesmú konať o opravnom prostriedku proti CR, preskúmať vo veci samej ho môže výlučne odsudzujúci štát.

Účinky uznaného CR nastávajú na území SR od nadobudnutia právoplatnosti a vykonateľnosti rozsudku o uznaní.

Uznávacie konanie

- Návrh na uznanie CR predkladá MS príslušnému krajskému súdu.
- KS rozhoduje po písomnom vyjadrení prokurátora na neverejnom zasadnutí.
- Príslušný súd – podľa bydliska odsúdeného (inak KS BA), podľa miesta, kde sa majetok, ktorého sa CR týka nachádza.
- Cudzie rozhodnutie sa uzná tak, že trest v ňom uložený slovenský súd nahradí zodpovedajúcim trestom.
- KS nesmie uložiť prísnejší trest, ako bol uložený v cudzom rozhodnutí, ani ho premeniť na iný druh trestu.
- Uzané cudzie rozh. možno v SR vykonať. Pri prevzatí odsúdeného na VTOS z cudziny až po udelení súhlasu MS SR.
- Výkon uznaného CR nariadi OS, v kt. obvode odsúdený býva, alebo v kt. obvode sa nachádza majetok, ktorého sa rozhodnutie týka.

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/41/EÚ z 3. 4. 2014 o európskom vyšetrovacom príkaze v trestných veciach (návrh zákona o EVP)

- Smernica vychádza z čl. 82 ods. 1 Zmluvy o fungovaní EÚ – justičná spolupráca v tr. veciach je založená na zásade vzájomného uznávania rozhodnutí. (Okrem Írska, Dánska)
- Smernica nahrádza príslušné ustanovenia: ETS č. 30, jeho dvoch protokolov, ŠVD, MLA 2000.
- Postup podľa EVP sa netýka založenia SVT, doručovania písomností, cezhraničného sledovania, zaistenia za účelom konfiškácie, výmeny spontánných informácií, vrátenia vecí, výmeny údajov z RT.
- V pasívnej právnej pomoci budú na vybavenie príslušné KP.
- Lotyšsko, Francúzsko, SRN, Maďarsko, Belgicko, Taliansko.

Ďakujem za pozornosť